

INGLIZ TILINI 5 DAQIQALIK TOPSHIRIQLAR ORQALI O'RGANISH

Rustamova Shahrizoda Alisher qizi

Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universiteti xorijiy
til va adabiyoti

(ingliz tili) yo'nalishi 2-bosqich talabasi

rustamovashahrizoda00@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.22154442>

ARTICLE INFO

Received: 10th August 2026

Accepted: 11th August 2026

Published: 29th August 2026

KEYWORDS

ingliz tili, mikro-o'rganish, 5 daqiqalik topshiriqlar, lug'at boyligi, gapirish ko'nikmasi, tinglab tushunish, grammatika, interaktiv mashqlar, o'quv motivatsiyasi, ta'lim samaradorligi.

ABSTRACT

Ushbu maqolada ingliz tilini mikro-o'rganish (micro-learning) tamoyillari asosida 5 daqiqalik topshiriqlar orqali o'rgatishning samaradorligi tahlil qilinadi. Tadqiqotning dolzarbligi o'quvchilarning til o'rganishga bo'lgan qiziqishini saqlab qolish, muntazam mashg'ulotlarni yo'lga qo'yish hamda qisqa vaqt ichida aniq natijalarga erishishga imkon beruvchi zamonaviy va samarali metodlarga bo'lgan ehtiyoj bilan izohlanadi. Maqolada 5 daqiqalik mini-topshiriqlarning lug'at boyligini kengaytirish, gapirish, tinglab tushunish va grammatik ko'nikmalarni rivojlantirishdagi ahamiyati yoritiladi. Shuningdek, topshiriqlarning muntazam bajarilishi, amaliy yo'naltirilganligi va o'quvchilarning individual ehtiyojlariga moslashtirilishi masalalariga alohida e'tibor qaratiladi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, 5 daqiqalik topshiriqlardan tizimli foydalanish o'quvchilarning motivatsiyasini oshirish, o'quv materialini yaxshiroq o'zlashtirish va ingliz tilini samarali hamda barqaror o'rganishga xizmat qiladi.

Kirish. Zamonaviy ta'lim muhitida o'quvchilar diqqatining bo'linishi, vaqt cheklovi hamda ularning raqamli texnologiyalar bilan ishlash ko'nikmalari o'zgarayotgani ingliz tili metodikasida yangi va moslashuvchan yondashuvlarni tatbiq etishni taqozo etmoqda. Shu nuqtai nazardan, o'quv materiallarini kichik va maqsadli qismlarga bo'lib o'rgatishga asoslangan microlearning (mikro-ta'lim) texnologiyasi bugungi til ta'limida eng samarali usullardan biriga aylanmoqda. Bunday qisqa va interaktiv shakldagi mashg'ulotlar o'quvchilar motivatsiyasini oshirish hamda bilimlarni uzoq muddatda xotirada saqlashda yuqori natija beradi. Shuni ta'kidlash joizki, har qanday qisqa topshiriq ham o'z-o'zidan samarali mikro-ta'lim namunasi bo'la olmaydi. Haqiqiy natijaga erishish uchun mashqlar aniq pedagogik maqsadga ega bo'lishi, o'quvchini faol fikrlashga undashi va lug'at birliklarini real nutqiy kontekstda qo'llashga yo'naltirilishi zarur. Ayniqsa, yangi so'zlarni o'zlashtirishda materialni tizimli takrorlash va uni faol yodga olish (active recall) usullarini uyg'unlashtirish muhimdir. Bu nafaqat o'quv vaqtidan unumli foydalanish, balki bilimlarni mustahkam jamlash imkonini beradi. Shu ma'noda, 5 daqiqalik topshiriqlar til o'rganish jarayonini intensivlashtirish uchun

qulay va amaliy vositadir. Ushbu qisqa mashqlarni leksika, gapirish, tinglab tushunish va grammatika yo'nalishlarida darsning kirish yoki yakuniy qismida, shuningdek, mustaqil ta'lim jarayonida unumli qo'llash mumkin. Qisqa formatdagi videoresurslar va mobil ilovalardan foydalanish esa ta'limni auditoriyadan tashqarida ham uzluksiz davom ettirishga sharoit yaratadi. Ushbu maqolaning asosiy maqsadi — ingliz tili darslarida 5 daqiqalik topshiriqlarning samarasini tahlil qilish, ularning o'quvchilarning so'z boyligi va muloqot ko'nikmalarini o'stirishdagi rolini yoritish hamda samarali mikro-ta'lim ishlanmalarini yaratish tamoyillarini asoslab berishdan iborat.

Tadqiqot metodlari. Ushbu tadqiqotda ingliz tilini o'qitishda 5 daqiqalik topshiriqlarning qo'llanish imkoniyatlarini aniqlash maqsadida nazariy tahlil, adabiyotlarni o'rganish va qiyosiy tahlil metodlaridan foydalanildi. Tadqiqotning nazariy bazasini *microlearning*, *vocabulary acquisition*, *speaking*, *listening* va *spaced repetition*ga oid ilmiy maqolalar hamda *systematic review* natijalari tashkil etdi. Dastlab microlearningning asosiy xususiyatlari, jumladan, qisqa va aniq o'quv maqsadi, faol ishtirok, kontekstual o'rganish va muntazam takrorlash tamoyillari tahlil qilindi. Shuningdek, til ta'limida microlearningning samaradorligi va mavjud cheklovlarini aniqlash uchun *systematic review* hamda *meta-analysis* natijalari qiyosiy o'rganildi. Amaliy qismda 5 daqiqalik topshiriqlar *vocabulary*, *listening*, *grammar* va *speaking* ko'nikmalari bo'yicha alohida ko'rib chiqildi. Har bir topshiriqning maqsadi, bajarilish shakli va microlearning tamoyillariga mosligi tahlil qilindi. Qisqa video va raqamli materiallardan foydalanish imkoniyatlari hamda ularning ta'limiy afzalliklari va ehtimoliy cheklovlari alohida baholandi. Bundan tashqari, o'rganilgan materialni muntazam qayta eslash va turli vaqt oralig'ida takrorlashning ahamiyati *spaced repetition* yondashuvi asosida tahlil qilindi. Olingan ma'lumotlar umumlashtirilib, 5 daqiqalik topshiriqlarni ingliz tili darslarining turli bosqichlariga integratsiya qilish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi.

Microlearning va 5 daqiqalik topshiriqlarning nazariy asoslari. Microlearning o'quv materiallarini kichik, boshqariladigan va aniq maqsadga yo'naltirilgan qismlarga ajratish asosida tashkil etiladigan ta'lim yondashuvidir. Ushbu yondashuvda o'quvchi katta hajmdagi materialni bir vaqtning o'zida o'zlashtirish o'rniga, qisqa o'quv epizodlari orqali muayyan bilim yoki ko'nikmaga e'tibor qaratadi. Microlearning tarkibida qisqa video, audio, matn, quiz, o'yin va infografika kabi turli formatlardan foydalanish mumkin [1]. Biroq har qanday qisqa o'quv faoliyatini samarali microlearning deb hisoblash mumkin emas. Sifatli microlearning aniq va cheklangan o'quv maqsadiga ega bo'lishi, o'quvchini material bilan faol ishlashga jalb qilishi hamda yangi bilimni mazmunli kontekstda qo'llash imkonini berishi kerak. Masalan, *vocabulary*ni o'rganishda o'quvchi so'zni shunchaki o'qib chiqish bilan cheklanmasdan, uni gapda qo'llashi, ta'rif asosida topishi yoki xotiradan qayta eslashi mumkin. *Vocabulary* o'rganishda *retrieval practice* va *spaced repetition* tamoyillari ham muhim ahamiyatga ega. O'quvchining so'zlarni xotiradan faol qayta chaqirishi va ularni vaqt oralig'i bilan takrorlashi o'rganilgan material bilan qayta ishlash imkonini yaratadi. Microlearning asosida *English vocabulary acquisition*ni o'rgangan tadqiqotda qisqa, fokuslangan va muntazam takrorlanadigan o'quv epizodlari aynan shu tamoyillar bilan bog'langan[2].

Microlearningning til ta'limidagi rivojlanish tendensiyalarini tahlil qilgan keng qamrovli *systematic review*da 2014–2025-yillar oralig'idagi 65 ta tadqiqot o'rganilgan. Natijalar microlearningning *retention*, *motivation* va til ko'nikmalarini rivojlantirish bilan bog'liqligini ko'rsatgan. Shu bilan birga, tadqiqotda qisqa format mazmunning chuqurligini cheklashi, texnologik imkoniyatlardagi farqlar va pedagogik frameworklarning yetarli darajada shakllanmaganligi kabi muammolar ham qayd etilgan. Mualliflar microlearningni an'anaviy ta'lim bilan uyg'unlashtirishni tavsiya qilgan. Boisi 5 daqiqalik topshiriqlar ushbu nazariy tamoyillarni amaliy shaklda qo'llash imkonini beradi. Qisqa vaqt davomida bitta aniq maqsadga qaratilgan topshiriq berish o'quvchining e'tiborini muayyan materialga jamlashga

yordam beradi. Bunday topshiriq yangi vocabularyni o'rganish, grammatik birlikni mustahkamlash, qisqa savolga og'zaki javob berish yoki kichik listening vazifasini bajarishga yo'naltirilishi mumkin. Microlearningning muhim nazariy asoslaridan biri *Cognitive Load Theory* bilan bog'liq bo'lib, o'quv materialini kichik qismlarga ajratish o'quv jarayonini boshqariladigan shaklda tashkil etishga yordam beradi. Biroq qisqa topshiriqning samaradorligi faqat uning davomiyligi bilan belgilanmaydi. Uning mazmuni aniq, interaktiv va o'quv maqsadiga mos bo'lishi zarur [3].

Shunday qilib, 5 daqiqalik topshiriqlarning nazariy asosini aniq o'quv maqsadi, faol ishtirok, kontekstual o'rganish, retrieval practice va spaced repetition kabi tamoyillarning uyg'unligi tashkil etadi. Demak, topshiriqning qisqa davom etishi uning yagona mezonini emas; u aniq pedagogik maqsadga xizmat qilgandagina microlearningning samarali shakliga aylanadi.

5 daqiqalik topshiriqlarni tashkil etish tamoyillari. 5 daqiqalik topshiriqlarni tashkil etishda birinchi navbatda mashg'ulotning aniq va cheklangan maqsadi belgilanadi. Qisqa vaqt davomida o'quvchidan katta hajmdagi materialni o'zlashtirish kutilmaydi; aksincha, topshiriq bitta muayyan bilim yoki ko'nikmaga yo'naltiriladi. Masalan, yangi so'zning ma'nosini aniqlash, grammatik shaklni farqlash yoki berilgan mavzu bo'yicha qisqa fikr bildirish kabi maqsadlar 5 daqiqalik faoliyat uchun mos keladi. Topshiriqning davomiyligi qisqa bo'lsa-da, o'quvchi unda faol ishtirok etishi kerak. Faqat ma'lumotni o'qish yoki tomosha qilish o'rniga, o'quvchidan uni tanlash, eslash, moslashtirish, gapda qo'llash yoki savolga javob berish kabi harakatlar talab qilinadi. Bunday faol ishtirok microlearningning asosiy xususiyatlaridan biri bo'lib, qisqa o'quv epizodini oddiy takrorlashdan mazmunli o'rganish faoliyatiga aylantiradi. 5 daqiqalik topshiriqlarni tashkil etishda kontekstual yondashuv ham muhim hisoblanadi. Yangi til birliklarini faqat alohida ro'yxat shaklida taqdim etish o'rniga, ularni gap, qisqa matn, rasm, audio yoki video bilan bog'lash mumkin. Microlearningning turli multimedia formatlaridan foydalanishi o'quv materialini qisqa va tushunarli shaklda taqdim etish imkonini beradi. Bunday topshiriqlar darsning turli bosqichlariga moslashtirilishi mumkin. Ular dars boshida oldingi bilimlarni faollashtirish, dars davomida yangi materialni mustahkamlash yoki dars oxirida o'quvchining o'zlashtirishini tekshirish uchun qo'llanadi. Shu sababli 5 daqiqalik topshiriqlar alohida dars o'rnini bosuvchi vosita emas, balki asosiy ta'lim jarayonini qo'llab-quvvatlovchi kichik o'quv epizodlari sifatida qaralishi maqsadga muvofiq.

Ingliz tili ko'nikmalarini rivojlantirish uchun 5 daqiqalik metodlar:

✓ *Vocabulary uchun metod:*

Vocabularyni o'rgatishda 5 daqiqalik topshiriq bitta kichik guruhdagi so'zlarni faol o'zlashtirishga qaratilishi mumkin. Masalan, dars boshida 3–5 ta yangi so'z berilib, o'quvchilardan ularni ta'rif, tarjima yoki mos kontekst bilan bog'lash so'raladi. Keyingi bosqichda o'quvchi ushbu so'zlardan birini gapda qo'llaydi. Bunday faoliyat so'zlarni shunchaki ko'rishdan ko'ra, ularni xotiradan qayta chaqirish va qo'llashga imkon beradi.

✓ *Listening uchun metod:*

Listening topshiriqlarida qisqa audio yoki video materialdan foydalanish mumkin. O'quvchiga materialni tinglashdan oldin bitta aniq vazifa beriladi: asosiy fikrni aniqlash, muayyan so'z yoki iborani topish yoki qisqa savollarga javob berish. Short videolar bo'yicha systematic literature reviewda TikTok va Instagram Reels kabi platformalardagi qisqa videolarning vocabulary, speaking va listening ko'nikmalarini rivojlantirishdagi imkoniyatlari ko'rsatilgan [4]. Biroq material tanlashda uning aniqligi va ta'limiy qiymatiga e'tibor berish zarur.

✓ *Grammar uchun metod:*

Grammar uchun 5 daqiqalik topshiriq bitta grammatik birlikni qisqa va faol mashq qilishga yo'naltiriladi. O'quvchiga bir nechta gap berilib, ulardagi xatoni aniqlash, to'g'ri variantni tanlash yoki gapni kerakli grammatik shaklda to'ldirish taklif qilinishi mumkin.

✓ *Takrorlashga asoslangan metod:*

O'rganilgan materialni bir martalik topshiriq bilan chekamasdan, keyingi mashg'ulotlarda qisqa qayta eslash orqali mustahkamlash mumkin. Spaced repetition yondashuvida ma'lumot turli vaqt oralig'ida takrorlanadi va active recall bilan birgalikda qo'llanadi. Shu sababli o'qituvchi oldingi darsdagi materialdan 5 daqiqalik qisqa qayta eslash topshirig'ini keyingi darslarda ham berishi mumkin [5].

✓ *Speaking uchun metod:*

Speaking uchun qisqa topshiriq o'quvchini qisqa vaqt ichida ingliz tilida mustaqil fikr bildirishga undashi kerak. Buning uchun bitta savol, rasm yoki kundalik vaziyat asosida qisqa og'zaki javob berish topshirig'i tashkil etilishi mumkin. O'quvchi berilgan mavzu bo'yicha bir necha gap aytadi yoki juftlikda qisqa muloqot olib boradi. Microlearningning speakingga ta'sirini o'rganigan meta-analysis 10 ta tadqiqot va 743 nafar ishtirokchini qamrab olgan hamda microlearning an'anaviy lecture usuliga nisbatan speaking natijalarida yuqori samaradorlik ko'rsatganini aniqlagan ($SMD = 1.43$; $95\% CI = 1.27-1.59$) [6].

Bu metodlar 5 daqiqalik topshiriqlarni turli til ko'nikmalariga moslashtirish imkonini beradi. Muhimi, har bir topshiriqning davomiyligi bir xil bo'lsa ham, uning maqsadi va bajarilish shakli o'rganilayotgan ko'nikmaga qarab farqlanishi kerak.

Muhokama va natijalar. 5 daqiqalik topshiriqlarning asosiy afzalligi ularni ingliz tili darsining turli bosqichlariga oson integratsiya qilish imkoniyatidir. Qisqa davomiylik sababli bunday faoliyatlar darsning asosiy mazmunini to'xtatmasdan, o'quvchilarning e'tiborini muayyan til birligiga yo'naltirish uchun ishlatilishi mumkin. Ayniqsa, vocabulary, speaking, listening va grammar kabi ko'nikmalarni muntazam ravishda kichik topshiriqlar orqali faollashtirish o'quv jarayonini uzluksiz tashkil etishga yordam beradi. 5 daqiqalik topshiriqlarning yana bir muhim jihati — ularning muntazam takrorlash uchun qulayligi. O'quvchi bir mavzu bilan faqat asosiy dars davomida emas, balki keyingi mashg'ulotlarda ham qisqa topshiriqlar orqali qayta ishlashi mumkin. Bunday yondashuv o'rganilgan materialni uzoqroq muddat davomida eslab qolishga yordam beruvchi spaced repetition tamoyiliga mos keladi. Biroq microlearningni barcha ta'lim muammolarining universal yechimi sifatida ko'rish to'g'ri emas. Qisqa format murakkab mavzularni chuqur o'rganish, kengaytirilgan fikrlash yoki uzoq davom etadigan kommunikativ faoliyat uchun yetarli bo'lmasligi mumkin. 2014–2025-yillardagi 65 ta tadqiqotni tahlil qilgan systematic reviewda ham microlearningning asosiy cheklovlari sifatida mazmun chuqurligining chegaralanishi, texnologik imkoniyatlardagi tengsizlik va uzoq muddatli natijalar bo'yicha tadqiqotlarning yetishmasligi ko'rsatilgan. Raqamli platformalardan foydalanishda ham ehtiyotkorlik talab etiladi. Qisqa videolar o'quvchilarning qiziqishini oshirishi va til bilan darsdan tashqarida ham shug'ullanish imkonini berishi mumkin, biroq barcha onlayn materiallar ham pedagogik jihatdan ishonchli emas. Kontentning aniqligi, chalg'ituvchi elementlar va ta'limiy materiallarning sifati o'qituvchi tomonidan nazorat qilinishi kerak. Shu sababli 5 daqiqalik topshiriqlarni an'anaviy darslarning to'liq o'rnini bosuvchi usul sifatida emas, balki ularni to'ldiruvchi pedagogik vosita sifatida qo'llash maqsadga muvofiq. Eng samarali yondashuv qisqa topshiriqlarni kengroq, mazmunli va kommunikativ ta'lim jarayoni bilan birlashtirishdan iborat. Umuman olganda, mavjud tadqiqotlar 5 daqiqalik microlearning faoliyatlarining ingliz tili o'rganishidagi istiqbolli imkoniyatlarini ko'rsatadi. Biroq ularning samaradorligi topshiriqning davomiyligidan ko'ra, maqsadning aniqligi, faol ishtirok, to'g'ri metod tanlovi va muntazam qo'llash kabi omillarga ko'proq bog'liq.

Umumlashtirilgan natijalarga ko'ra, 5 daqiqalik topshiriqlar mustaqil ta'limning to'liq o'rnini bosuvchi metod emas, balki asosiy darsni qo'llab-quvvatlovchi microlearning vositasi sifatida samaraliroq qo'llanishi mumkin. Ularning samaradorligi topshiriqning aniq maqsadga ega bo'lishi, o'quvchining faol ishtiroki va materialning muntazam takrorlanishiga bog'liq.

Xulosa. Ushbu tadqiqotda ingliz tilini o'qitishda 5 daqiqalik topshiriqlardan foydalanish microlearning yondashuvi doirasida tahlil qilindi. Microlearning o'quv materiallarini kichik, aniq maqsadga yo'naltirilgan qismlarga ajratish imkonini beradi. Shu sababli 5 daqiqalik

topshiriqlar darsning turli bosqichlariga oson integratsiya qilinishi mumkin. Tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, bunday topshiriqlarning asosiy afzalligi qisqa vaqt ichida muayyan bilim yoki ko'nikmaga e'tibor qaratish va o'quvchini faol ishtirok etishga undashdir. Vocabulary, speaking, listening va grammar uchun moslashtirilgan qisqa faoliyatlar o'quv jarayonini muntazam va interaktiv tashkil etishga yordam beradi. Shu bilan birga, 5 daqiqalik topshiriqlar murakkab mavzularni chuqur o'rganish yoki keng ko'lamli kommunikativ faoliyatni to'liq almashtira olmaydi. Tadqiqotlarda microlearningning mazmun chuqurligi va uzoq muddatli natijalar bilan bog'liq ayrim cheklovlari ham qayd etilgan. Shuning uchun bunday topshiriqlarni an'anaviy va mazmunli til ta'limi bilan birgalikda qo'llash maqsadga muvofiq. Umuman olganda, 5 daqiqalik topshiriqlarning samaradorligi ularning qisqaligida emas, balki aniq maqsad, faol ishtirok, to'g'ri metod va muntazam qo'llashda namoyon bo'ladi. Ushbu yondashuv ingliz tili darslarini yanada moslashuvchan va interaktiv tashkil etish uchun amaliy imkoniyat yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Ghafar, Z. N., Abdulkarrim, S. T., Lanya, M., Mhamad, M., et al. (2023). Microlearning as a Learning Tool for Teaching and Learning in Acquiring Language: Applications, Advantages, and Influences on the Language. *Canadian Journal of Educational and Social Studies*, 3(2), 45–62. <https://doi.org/10.53103/cjess.v3i2.127>
2. Egamberdiyeva, H. M. qizi. (2026). Microlearning and Its Effectiveness in English Vocabulary Acquisition. Version 1, June 15, 2026.
3. Ekizer, F. N., & Asma, B. (2026). Microlearning in Language Education: A Systematic Review of Emerging Trends and Challenges (2014–2025). *Hacettepe University Journal of Education*, 41(3), 534–553. <https://doi.org/10.16986/hunefd.1755298>
4. Assakhi, S. M., & Fakhrurriana, R. (2023). Short Videos on Social Media as Catalysts for English Language Learning Beyond the Classroom. *BATARA DIDI: English Language Journal*, 2(3), 131–140. <https://doi.org/10.56209/badi.v2i3.116>
5. Birmingham City University. (2026). Spaced Repetition and the 2357 Method. 15 April.
6. Prasittichok, P., & Smithsarakarn, P. N. (2024). The Effects of Microlearning on EFL Students' English Speaking: A Systematic Review and Meta-Analysis. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*, 23(4). <https://doi.org/10.26803/ijlter.23.4.27>